

**POIKKEUSLUPA LUONNONSUOJELULAIN NOJALLA RAUHOITETTUIEN SEKÄ EU:N
LUONTODIREKTIIVIN LIITTEESSÄ IV (a) TARKOITETUN ELÄINLAJIN
RAUHOITUSSÄÄNNÖKSISTÄ**

HAKIJA

Jyväskylän yliopisto, Bio- ja ympäristötieteiden laitos
Juha Karjalainen

ASIA

Poikkeaminen rauhoitetun eliölajin rauhoitussäännöksistä, lupaa haetaan vuollejokisimpukan (*Unio crassus*) lajirauhoituksesta poikkeamiseen. *Alkuperäiseen päätökseen tehdyt muutokset on tässä päätöksessä kirjattu kursiivilla.*

HAKEMUS

Hakija hakee lupaa 50 sukukypsän vuollejokisimpukan ottamiseen mukaan useille vesieliöille tehtävään biotestisarjaan. Lupaa haetaan 31.5.2025 asti.

Poikkeuslupa koskee vuollejokisimpukoiden keräämistä Perniönjoesta tai Kokemäenjoesta, kuljetusta koetiloihin ja kerättyjen simpukoiden ja niiden poikasten säilyttämistä esitettyyn tarkoitukseen Jyväskylän yliopiston Konneveden tutkimusasemalla ja Ambiotican vesikoeyksikössä. Hanke on osa Jyväskylän yliopiston ja Suomen ympäristökeskuksen toteuttamaa Aquatic SSD -hanketta.

Tutkimuksen kuvaus ja tavoite

Vuollejokisimpukka on alttiina sekä maanviljelyn, teollisuuden että sulfidisedimenttien aiheuttamalle lisääntyneelle sulfaattikuormalle. Tämä kuormitus voi aiheuttaa vuollejokisimpukalle haitallisia vedenlaadun muutoksia ja siten uhata lajin kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä sen luontaisella levinneisyysalueella Suomessa. Vuollejokisimpukka on näillä perusteilla valittu edustamaan nilviäisiä biotestisarjassa.

Riskinarviointitarkoituksessa tehtäviin kokeisiin tarvitaan aikuisia glokidioita tuottavia simpukoita sellaisesta kohteesta, joka ei vaaranna paikallista runsaslukuista ja elinvoimaista kantaa. Simpukat pyritään säilyttämään hengissä ja palauttamaan takaisin keräyspaikkaan. Tutkimuksessa tuotetaan myös uusia nuoria simpukoita, jotka on tarkoitus palauttaa jokeen, josta emot ovat peräisin. Poikasten palauttamisen yhteydessä tutkitaan keinokasvatuksessa syntyneiden poikasten selviytymistä luonnonoloissa. Glokidiot infektoidaan kaloihin, ja irrottautuvat nuoret simpukat kerätään talteen ja kasvatetaan edelleen varsinaisiin syksyllä toteutettaviin kokeisiin.

Tutkimuksella tuotetaan tuotetta uutta tietoa vuollejokisimpukoihin vaikuttavista vesistön haitta-aineista. Tutkimuksen perusteella laaditaan ympäristölaatunormi sulfaatin altistukselle, mikä edistää lajin suojelua.

Tutkimusmenetelmät

Hakemuksen mukaisessa tutkimuksessa tullaan keräämään vuollejokisimpukoita Perniönjoesta tai Kokemäenjoesta (50 sukukypsää yksilöä), kuljettamaan kerätyt yksilöt Jyväskylän yliopiston Konneveden tutkimusasemalle ja Ambiotican vesikoeyksikköön akvaarioruokintaan, pitää hallussa simpukoita Jyväskylän yliopiston bio- ja ympäristötieteiden laitoksella ja palauttaa ne jokeen viimeistään elokuussa 2024.

Kentällä simpukoiden kuorta varovasti raottamalla varmistetaan, että simpukoilla on glokidium-toukat kehittymässä kiduksillaan. Tutkimukseen noudatetaan samaa SYKE:ssä aiemmin käytettyä menettelyä (SAVE hankkeen tulokset, Leppänen Matti, SYKE). Simpukoiden keruussa käytetään paikallista asiantuntijaa (Rami Laaksonen) apuna.

Simpukat kuljetetaan jokivedessä ilmastettuna kylmäastiassa Konneveden tutkimusasemalle, missä suoritetaan glokidium-toukkien erityksen seuranta akvaarioissa (joka toinen päivä 1 tunniksi 5 L vesitilavuuteen; toukat erittyvät veteen, kun ovat kypsiä tarttumaan kalaisäntään). Toukkavesi annostellaan isäntäkalaille, taimenen poikasille, jotta saataisiin vuollejokisimpukan poikasia. Toukat kehittyvät ½-1 kk aikana ja irrottautuvat kalasta, jolloin ne voidaan kerätä talteen altaan pohjalta.

Poikasia (arviolta noin 5 000 kpl) kasvatetaan kasvatuslaatikoissa leväliuoksella. Poikasia käytetään sekä vuollejokisimpukan keinokasvatusmenetelmän kehittämistyöhön että biotesteihin (sulfaatin laatunormin arvioiminen ja alhaisen happipitoisuuden vaikutukset). Myös kasvatetut simpukat palautetaan syksyn aikana Perniönjokeen.

Kokemäenjoki on varalla hakemuksessa, jos pienemmän ja nopeammin lämpenevän Perniönjoen simpukoiden lisääntymiskautena toteuttamaan toimenpiteitä.

MÄÄRÄYKSET

Vuollejokisimpukka on luonnonsuojelulain 38 §:n mukaisesti rauhoitettu ja luonnonsuojelulain 49 §:ssä mainittu EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) laji. Se on myös luonnonsuojelulain 46 §:n tarkoittama uhanalainen laji (vaarantunut VU).

Luonnonsuojelulain 39 §:n mukaan rauhoitetun eläinlajin yksilöiden tahallinen tappaminen tai pyydystäminen, yksilöiden muiden kehitysasteiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen, sekä tahallinen häiritseminen, erityisesti eläinten lisääntymisaikana on kielletty.

Luonnonsuojelulain 49 §:n 1 mom. mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Kiellettyä

on myös luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden hallussapito ja kuljetus.

ELY-keskus voi myöntää luvan poiketa näistä kielloista Euroopan unionin luontodirektiivin (1992/43/ETY) artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla, jollei muuta tyydyttävää ratkaisua ole, eikä poikkeus haittaa lajin kannan suotuisan suojelun tason säilyttämistä sen luontaisella levinneisyysalueella. Em. artiklan mukaan kielloista voidaan poiketa mm. tutkimustarkoituksessa.

VARSINAIS-SUOMEN ELY-KESKUKSEN PÄÄTÖS

Varsinais-Suomen ELY-keskus myöntää hakijalle luvan poiketa vuollejokisimpukan rauhoitussäännöksistä hakemuksen mukaisesti seuraavin ehdoin:

1. Lupa on voimassa hakemuksessa mainituissa vesistöissä Perniönjoessa ja Kokemäenjoessa Porin ja Salon kaupunkien alueella 31.5.2025 saakka.
2. Tällä luvalla voidaan kerätä enintään 50 sukukypsää vuollejokisimpukkaa.
3. Vuollejokisimpukoiden kerääjillä tulee olla kokemusta simpukoiden tunnistamisesta ja niiden siirrosta. Hakija vastaa siitä, että henkilöt ja heidän avustajansa noudattavat tämän luvan lupaehtoja.
4. Tutkimuksen jälkeen selvinneet vuollejokisimpukat ja glokidioista koesarjan aikana kasvatetut simpukat on palautettava emojensa ottojokiin samoilta paikoilta. Simpukoita on käsiteltävä siirron yhteydessä niin, ettei niiden hengissä säilymistä vaaranneta.
5. Hakija vastaa yhteydenpidosta tarvittaviin viranomaisiin ja maa- ja/tai vesialueiden omistajiin.
6. Toimenpiteitä suoritettaessa tämä lupa tai sen kopio on pidettävä mukana ja esitettävä pyydettyäessä.
7. Varsinais-Suomen ELY-keskus valvoo luvan käyttöä. Mikäli ilmenee väärinkäytöksiä, lupa voidaan peruuttaa tai sen ehto- ja muuttaa.
8. Hakijan tulee toimittaa yhteenveto luvan käytöstä lupakauden päättyessä. Yhteenvedosta tulee selvittää vuollejokisimpukoiden haltuunotto- ja palautuspaikkojen koordinaatit, aluetta kohti palautettujen vuollejokisimpukoiden määrä sekä muut huomiot vuollejokisimpukoiden kasvatukseen liittyen toimitetaan ELY-keskuksen kirjaamoon kirjaamo.varsinais-suomi@ely-keskus.fi päätöksen diaarinumerolla (VARELY/2507/2021) varustettuna.

PERUSTELUT

Hakemus täyttää luontodirektiivin 16 (1) artiklassa asetetut ehdot, joiden perustella on mahdollista poiketa vuollejokisimpukkaa koskevista luonnonsuojelulain ja luontodirektiivin rauhoitusmääräyksistä.

Tutkimus tuo uutta tietoa vuollejokisimpukoihin vaikuttavista vesistön haitta-aineista. Tutkimuksen perusteella laaditaan ympäristölaatunormi sulfaatin altistukselle, mikä edistää lajin suojelua.

Hakemuksen mukaisten toimenpiteiden toteuttaminen ei vaaranna vuollejokisimpukan suotuisan suojelun tasoa eikä säilymistä Perniöjoessa tai Kokemäenjoessa, joissa on tunnetusti erittäin suuri vuollejokisimpukattiheys. Toimenpiteet ovat melko pienialaisia ja ne voidaan toteuttaa käsityönä tai pientä kalustoa käyttäen. Siirron onnistuminen varmistetaan vuosittaisen raportoinnin avulla. Varsinais-Suomen ELY-keskus arvioi, että siirrettävän simpukkamäärän ollessa vähäinen (50 yksilöä), toimenpiteistä aiheutuva häiriö vuollejokisimpukoille on vaikutuksiltaan pienempi kuin se hyöty, joka tutkimuksen nojalla vuollejokisimpukan suojelua varten voidaan saavuttaa. Toimenpiteillä ei ole lupa vahingoittaa vuollejokisimpukoita ja hakija palauttaa otetut ja kasvatetut vuollejokisimpukat takaisin ottojokiinsa.

Luvan voimassaoloa on jatkettu vuoden 2024 lopun sijasta toukokuun 2025 loppuun saakka, sillä vuollejokisimpukoiden palauttaminen on simpukoiden kannalta turvallisempaa tehdä keväällä lämmentyneeseen veteen loppuvuoden sijaan. Luvan voimassaolon jatkaminen ei vaikuta luvan myöntämisedellytysten täyttymiseen.

VOIMAANTULO

Varsinais-Suomen ELY-keskus on lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 122 §:n 3 momentin nojalla päättänyt, että tämä päätös on tehtävien toimien kiireellisuuden vuoksi voimassa mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 1 §, 5 §, 37 §, 38 §, 39§ ja 49 §
Luonnonsuojelulaki 9/2023 70 §, 83 §, 87 §, 89 §, 121 §

Euroopan unionin direktiivi luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (1992/43/ETY), artikkelit 12 ja 16

Laki sähköisestä asioinnista viranomais toiminnassa (13/2003) 19 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (2019/808) 122 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä. Lisätietoja antaa ylitarkastaja Saija Porramo

Yksikön päällikkö Olli Mattila

Ylitarkastaja Saija Porramo

LIITTEET	Liite 1 Valitusosoitus
PÄÄTÖS	Tavallisena tiedoksiantona sähköpostitse Juha Karjalainen
TIEDOKSI	ympäristöministeriö kirjaamo@ym.fi Suomen ympäristökeskus kirjaamo@syke.fi Salon kaupunki kirjaamo@salo.fi Porin kaupunki kirjaamo@pori.fi Lounais-Suomen Poliisilaitos kirjaamo.lounais-suomi@poliisi.fi Satakunnan luonnonsuojelupiiri satakunta@sll.fi Varsinais-Suomen luonnonsuojelupiiri varsinais-suomi@sll.fi Tapiola Varsinais-Suomi—Satakunnan ry info@tapiolary.com
SUORITEMAKSU	Suoritusmaksutta

Tämä asiakirja VARELY/2507/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/2507/2021 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Porramo Saija 12.05.2025 07:11

Ratkaisija Mattila Olli 12.05.2025 09:21

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen saa hakea muutosta **Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tavallisella kirjeellä toimitetussa tiedoksiannossa vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei muuta näytetä. Asian katsotaan tulleen viranomaisen tietoon kuitenkin kirjeen saapumispäivänä.

Tavallisena sähköisenä tiedoksiantona toimitetussa tiedoksiannossa asiakirja katsotaan annetun tiedoksi kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Todisteellisesti toimitetussa tiedoksiannossa tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- * valittajan nimi ja kotikunta
- * jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on myös tämän nimi ja kotikunta ilmoitettava
- * postiosoite, puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- * päätös, johon haetaan muutosta
- * miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- * perusteet, joilla muutosta vaaditaan

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava muutoin kuin sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmän liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä:

- * elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- * todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamis- ajankohdasta
- * asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- * asiamiehen valtakirja, asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee esittää valtakirja ainoastaan, jos valitusviranomainen niin määrää
- * toimitettaessa valituskirjelmä sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmä on toimitettava **Hämeenlinnan hallinto-oikeuden kirjaamoon**. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, lähetin välityksellä, postitse tai sähköisesti. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona, sähköpostilla tai hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelun kautta) toimitetun valituskirjelmän on oltava käytettävissä hallinto-oikeuden vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä valitusajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Oikeudenkäyntimaksu

Valittajalta peritään asian käsittelystä hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 270 euroa. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä. Tuomioistuinlaki löytyy osoitteesta

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2015/20151455#P5>

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna

Käyntiosoite: Arvi Kariston katu 5, 1. krs, 13100 Hämeenlinna

Puhelin: 029 56 42210

Telefax: 029 56 42269

Sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Aukioloaika: 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu: <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen päätöksestä perittyä suoritemaksua koskeva muutoksenhaku

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.